

א' ב' על הפרשה פרשת קרח

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
כ

מה יצאה מאת השם
ענשם של החוטאים לשלם?

איזו מתנה לכהן נותנים
מן הפירות הראשונים?

לאחר שהרים הלוי תרומת מעשר
כמו איזו תבואה יאכל בהיתר?

את מי קרח עמו לקח
כשלחלוק על משה הלך?

לפני מה הניחו לזיכרון
את המטה של אהרן?

מה עשה משה העניו
כשמעם הטענות כלפיו?

מה הייתה מטרתו של הציפוי
שמהמחנות על המזבח עשוי?

באיזה גיל אנו פודים
את בכור הזכר בילדים?

מי גם ענש במחלוקת על משה
ללמדנו שעונש המחלוקת קשה?

מי היה אביו של האיש
שחלק על משה והבאיש?

מה קרח לעצמו רצה וביקש
ולכן חלק על משה והתקעש?

מי בארץ נחלה לא קיבל
ויקבל מעשר מבני ישראל?

מה ביקש משה מקרח ובני לוי
שכל אחד עם הקטורת יביא?

בקצף ה', מה בעם החל
לאחר תלונות בני ישראל?

מה ביקש משה מכל העדה
לפני שהאדמה את פיה פצתה?

מה כיסה את כל אוהל מועד
כשנגלה ה' למשה ואהרן להוועד?

מה פתחה הארץ בשעתו
להעניש את קרח ועדתו?

מה הוציא מטה אהרן בפריחתו
להוכיח לכל שמשמים בחירתו?

מה לקח אהרן במחתה
ועצר את המגיפה בעדה?

מה נצטוו לעשות מהמחנות
כדי שיוכלו את המזבח לצפות?

כמה מטות לקח משה מאיתם
מכל נשיא לבית אבותם?

מה הלויים להפריש צריכים
מכל מעשרותיהם, לכהן להרים?

מחלוקת

המחלוקת, הורסת הכל ומוחקת, צועקת ולא מנמקת, וגם כשהיא כבר נחנקת, עדיין היא זועקת, עד שאול תחתיה נאבקת, אינה יודעת מה זה שקט, כל זמן שהשעה לה משחקת, כל המידות הרעות חוקקת, וצועקת כנעשקת, אחרי שאת כולם ממנה מרחקת, הגרמ"ב נבנצאל שליט"א

א] "ויקח קרח"
הקוצקע'ר היה אומר: הטעות הראשונה של קורח זה 'ויקח', - כבוד לא לוקחים... כבוד מקבלים!!! "כל המחזור על הגדולה גדולה בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה גדולה מחזרת אחריו (עירובין יג ע"ב). וכשלוקחים בכח זה נראה כאותו מעשה על אחד שהגיע לעיר אחת, ושאל היכן גר ראש הקהל, וכל מי שפגש גינה את ראש העיר בגינויים קשים, כשסוף כל סוף הגיע אל ראש העיר, תמה בפניו, מה לך ולצרה הזאת, אף אחד כאן לא מעריך את פעלך, כולם פה אחד מגנים ומשפילים אותך... השיב ראש העיר: וכי 'כבוד' זה גארינישט?!!?

ב] "בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו"

ידוע שמרן הגראי"ל זצ"ל שאל מה היה כל הספק על קרח שהוצרכו לקטורת, והרי כתוב שלצדיק היה המן יורד קרוב לבית ולרשע רחוק, ואם כן נחזי אנו היכן ירד המן למשה והיכן לקורח...??? ותידע: קורח טען לעדתו שהסיבה שהמן יורד רחוק היא כי הוא עדיין לא מחזק ומעצים את המחלוקת, ותיראו שבסוף זה יהיה הכי קרוב... אלא מאי? למה אצל משה ירד קרוב, משום שאין הכא נמי משה הוא גדול, אבל לא מנהיג... הישיבישע'ר חומש'

ג] "ואון בן פלֵת בני ראובן", אמר רב און בן פלֵת אשתו הצילתו אמרה ליה מאי נפקא לך מינה אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא (סנהדרין קט:) וכך שכנעה אותו שלא ירוויח מהמחלוקת, ונשאלת השאלה: וכי דברי גאונות היה בה בדבריה שכל כך משבחים אותה חז"ל?! הרי אלו דברים פשוטים שכל אחד חושב עליהם!... והתירוץ הוא: כשיש מחלוקת ומישהו אחד מדבר לעניינו... זה באמת דבר גדול מאד!!! הגרמ"ב נבנצאל שליט"א בגליונו 'הישיבישע'ר חומש'

ד] "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקח ואת כל הרכוש", יש להבין מהי ה"מידה כנגד מידה" בבליעת האדמה את קורח? ויש לומר: קורח חטא בכך שלא המתין בסבלנות לתורו להיות נשיא ישראל, ורצה כבר כעת 'לעקוף' את משה רבנו, כך "מידה כנגד מידה" הארץ לא המתינה בסבלנות עד בוא יום פקודתו המאה ועשרים של קורח לבליעת קורח... (הישיבישע'ר חומש')

ה] "כי כל העדה פלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשא על קהל ה'". בתחילת חומש דברים כשהוכיח משה את ישראל על מעשיהם, והוכיחם ברמז, הוכיחם על מעשה קורח במילה "וחצרות", וברשי"ש שם: וחצרות: במחלוקתו של קרח, דבר אחר, אמר להם, היה לכם ללמוד ממה שעשיתי למרים בחצרות בשביל לשון הרע (ספרי א.), ואתם נדברתם במקום: ומבואר ברשי"ש ש"חצרות" מסמל את מעשה קורח כי זה היה שם המקום ששם אירע המעשה, ועוד יש לומר: עד קורח היתה רק 'חצר' אחת!!! - החצר של משה רבינו!!! קורח הגיע וטען מהיכי תיתי שתהיה רק חצר אחת?... מה הבעיה שיהיו 'שתי חצרות'...

<ויותר נכון לומר שאצל משה רבנו כלל לא היתה 'חצר'... כמ"ש 'ומשךרתו יהושע בן נון נער לא ימיש' (שמות לג, יא). לא כתוב "לא ימוש" - משמע שיהושע לא ימוש, אלא כתוב "לא ימיש" - משמע ש"לא ימיש" אחרים... כי יהושע בן נון - הנער המשמש לפני משה רבינו, לא מזיז אף אחד מתוך האוהל... אלא כולם יכולים לבוא ולדבר עם משה!!! (הישיבישע'ר חומש')

אתר דעת • כתובת: תל אביב • תמונה: חנה גורן • תמונה: חנה גורן • תמונה: חנה גורן

וברש"י בפסוק יט: ויקהל עליהם קרח. בדברי ליצנות, כל הלילה ההוא הלך אצל השבטים ופיתה אותם, כסבורין אתם שעלי לבדי אני מקפיד, איני מקפיד אלא בשביל כולכם, אלו באין ונוטלין כל הגדולות, לו המלכות ולאחיו הכהונה, עד שנתפתו כלם (תנחומא שם), קרח בעצם טען את טענתם הפשוטה של בעלי המחלוקת בכל גבעה ויישוב, הלא היא טענת ה'פרוטעקציות'... **ולעניינינו**, מה באמת התשובה לטענתו של קרח, כלומר ודאי שהתשובה כי הכל היה על פי השם, וכל עם ישראל ראו עין בעין במצרים ובמעמד הר סיני ובמדבר כי משה הוא איש האלוקים - שלוחו של ה'. אבל בכל זאת היכן נקודת העיוות בעצם המחשבה הזו של קורח??

הדבר יובן על ידי משל: היו הייתה ארץ נפלאה, שבה מלך מלך נכבד. יום אחד המלך שם לב שהשרים שמנהלים את עניני המלכות הם לא ברמה הכי גבוהה שיכולה להיות, והמלך שרצה שיהיו לו אנשים מקצוענים ברמה הכי גבוהה, ביקש מידידיו שיעשו לו עבודת מחקר מה הוא יכול לעשות כדי שיהיו לו שרים ברמה גבוהה, ולאחר זמן באו אליו ואמרו לו שהאנשים במלכותו יש כאלה שהם יכולים להיות ברמה מאוד גבוהה, רק כשהם קטנים נכנסים למקומות הלימוד בציפיות גדולות להצלחה, אבל במשך הזמן כיוון שהם מתערבבים עם אנשים ברמה נמוכה זה משפיע אליהם שהם לא מגיעים למקסימום היכולת שלהם, ולכן עצתנו שתאסוף את כל הילדים המוחננים מכל בתי הספר ותפתח להם בית ספר מיוחד למחוננים, ושם כשהם יהיו נמצאים כל הזמן בין אנשים מחוננים הם ימקסמו את היכולת שלהם להיות ברמה הכי גבוהה, שמע המלך לעצתם וכך עשה, ציווה על שר החינוך להקים בית ספר מיוחד למדינאות שבו ילמדו ילדים מחוננים בלבד, בני המעמד הגבוה ובני תרבות אצילית, אסף את הילדים המוחננים הביא להם את המורים הכי טובים, וככה הם למדו לימודים משובחים ספגו השכלה וערכים וגיבוי נכבדות, ובהמשך מתוך אותו הבית הספר הוא לקח להיות לו שרים למלכותו, ולאחר זמן התחילו לרנן על המלך שהוא מפלה את כל מוסדות החינוך במלכותו, והוא לוקח את כל השרים והמנהלים במלכותו רק ממוסד אחד שמקורב אליו, ורק להם יש פרוטקציות, וכבר דיברו על הפיכה שלטונית ומרד במלך, שהרי מכל המוסדות רצו להיות שרים וכו', יצא אליהם המלך ואמר להם לא בגלל שהשרים לומדים באותו המוסד לקחתי אותם, אלא בגלל שרציתי אותם שהם יהיו לי לשרים, לכן שמתי אותם באותו המוסד, שיהיו בחברת הטובים ביותר, בשביל שיהיו ראויים לתפקידים הרם.

ואף פה אומר הקב"ה שלשה נשמות קדושות היו צריכות להגיע לעולם **משה ואהרן ומרים**, לא לקחתי את אהרן לכהן ומרים לנביאה כי הם אחים של משה רבינו, אלא להיפך כיוון שרציתי שאהרן **"האיליגע אהרן"** יהיה כהן גדול, וכן רציתי **שהצדקת מרים** תהיה נביאה, איפה הם יגדלו בסתם משפחה? זה יכול להסתיים לא ברמה הגבוהה שאני רוצה, **לכן לקחתי את אהרן ומרים** ושמתי אותם יחד עם משה העניו מכל אדם, בבית הקדוש של **עמרם שלא היה לו שום חטא** שהסתלק רק בעטיו של נחש, ושם יוכלו לגדול ברמה הכי מקסימלית שיכול להיות בעולם, וא"כ לא בגלל שהוא אח שלו הוא הכהן, להיפך, **בגלל שהוא צריך להיות הכהן - הוא אח שלו...** ('הישיבישעיר חומש')

[ז] **"ויהי מפקדת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצף ציץ ויגמל שקדים"**. יש להבין מה המיוחד בסימן והאות בזה שפרח המטה דווקא בקודש, וכי לא יכלו לעשות נס שיפרח במקום אחר?! **ביאר מרן הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל:** עץ פורח במקומו! אם חפץ אתה לדעת מהו מקומו הראוי של העץ, תראה היכן הוא פורח, **וכן הדבר הוא בכל בן אדם**, אם אתה מעוניין לדעת להיכן שייך האיש הלו, תסתכל היכן הוא פורח, הוא יכול להתפלל ללמוד וכו', אבל **פאקוועטש...** אין זה מקומו הטבעי, - כאשר רק פונים אליו בעניין נייעס חדשות או ביזנעיס מיד הוא מתלהב ומתמלא עוז וחדווה ו'פורח', לשם הוא שייך, שם זה המקום שלו... ועל זה אמר הכתוב **"צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה"**, אבל כיצד אתה יודע שהוא אכן צדיק? כי **"שתולים בבית ה' אלו הם מי שבחצרות אלוקינו יפריחו"**!!! הוא רק עולה במדרגות של הבית מדרש, **כבר הוא נראה אחרת...** ('הישיבישעיר חומש')

[ח] **"בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו וקריב אליו"** (טז, ה) מספרים שפעם בחעל'ם אחרי 50 שנות מאבק, האופוזיציה עלתה לשלטון. ויחד עם עלותה לשלטון - ברוב שנאתה לשלטון הישן, הם ביטלו כל חוק אפשרי וקיים שהיה קיים בזמן השלטון הקודם. **מה שהיה - הפוך.** יום אחד נזכר שם משהו שיש **"חוק כלים שלובים"**... מיד העבירו חוק שמעתה ואילך אין יותר "חוק כלים שלובים"... הכל גיחוך לשמע החוק, והמחוקק שלא הבין את פשר הגיחוך ביקש הסבר, הסבירו לו: **"חוק כלים שלובים"** זה לא חוק שאנשים קבעו, אלא זה **חוק בבריאה!** לא ניתן לשנות את זה!!! זה שמשא ואהרן מנהיגים את ישראל זה לא חוק שאנשים קבעו, זה חוק בבריאה! הקב"ה קבע זאת, ו"בוקר ויודע ה' את אשר לוי וכולם יראו מה הקב"ה קבע בבריאה. ('הישיבישעיר חומש')

[ט] **"ונחשב לכם תרומתכם פדגן מן הגרן וכמלאה מן הקב" (יח כז)** **מבארים צדיקים** כי כמו שחלק התבואה הנבחרת להיות קדושה בקדושת תרומה לא תתגאה על חברותיה שנשארו חולין, אחר שיודעת כי לא מחמת שום יחוס וחשיבות בעצמותה נתקדשה בקדושת תרומה, כך לדידך - **ונחשב לכם תרומתכם**, שיהיה חשוב בעיניו ההתרוממות מעל אחרים אם בתורה אם בעבודה, כאותה תרומה של דגן מהגורן וכמלאה מן היקב, כי גם זה אינו אלא כי בו בחר ה' ולא מחמת איזה מעלה שיש בו, רק כי כך עלה ברצונו הפשוט.

וכן אדם פשוט הממלא את **שליחותו בעולם כאדם הגדול** בעבודתו הגדולה, וכמו שאמר הרה"ק ר' דוד מלעלוב ז"י"ע אם היה קורח יודע שאפשר לעבוד את ה' בהיותו תחת **הפיטעליק** (תנור חמום בבית הכנסת ובבית המדרש) ועבודתו תחשב כעבודת הכהן הגדול בהיכנסו לפני ולפנים לא היה מתחיל כלל וכלל במחלוקת, ומה שחלק על משה רבינו היה רק מחמת שדימה בנפשו שיש הפרש וחילוק בין עבודת הגדולים לעבודת הקטנים.

וכן ביאר הגאון ר' שניאור קוטלר זצ"ל ר"י ליקוואד מה שנאמר בתהילים בפרק שירם של בני קרח (מזמור מח) "דמינו אלוקים חסדך בקרב היכלך" שדמינו בנפשנו שניתן להשיג גדולת הבורא יתברך רק **בקרב היכלך בקודש הקדשים**, על כן ביקש קורח כהונה גדולה שיוכל להיכנס לפני ולפנים, אמנם לבסוף חזרו בתשובה והבינו את טעותם כי האמת היא כהמשך המזמור "כשמך אלוקים כן תהילתך על קצווי ארץ", שאין צורך להגיע **'לקרב היכלך'** בדווקא, אלא **ניתן להשיג תהילתך בכל קצווי ארץ ואפילו במקומות הרחוקים ביותר**... וזהו שאמרו מקום נתבצר להם בגיהנום וישבו עליו ואמרו **'שירה'**, ללמד שאפילו אם נמצא אדם בגיהנום יכול לומר **שירה** ולעבוד את ה' יתברך, **"כי אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנד"**. (באר הפרשה להרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א)

[י] **אומרים משם המגיד מטריסק ז"י"ע** לבאר את הטעם שאומרים **"למנצח לבני קורח מזמור"** לפני תקיעות שופר בראש השנה, שכשאנו עומדים בעת התעוררות התשובה קודם התקיעות פעמים שמתוך **'חשבון נפשו'** בא האדם לידי יאוש כי אבדה תקוותו ומחליט שלא תועיל לו התשובה, לכן מזכירים לו את **'בני קורח'** שכבר נבלעו באדמה וברגע האחרון הרהרו בתשובה וזכו שמקום נתבצר להם בגיהנום (סנהדרין ק"ג) ומהם ילמד כל איש ישראל, שאף אם הוא כבר **'בתוך האדמה'** עדיין בידו לשוב אל קונו **ולהתרוצות לפניו**. (באר הפרשה)